

**College van burgemeester en wethouders
GHG**

Besluit

GOEDGEKEURD

Zitting van 16 januari 2018
Afdeling BOO - MA RO

5 Integrale zienswijze voorgestelde begrotingswijziging 2018 SOJ en DG&J, vaststellen Meerjarenperspectief Jeugdhulp ZHZ en 5e wijziging GR DG&J - Adviesnota

Samenstelling:

Aanwezig:

de heer Dirk Heijkoop, burgemeester; mevrouw Trudy Baggerman, wethouder; de heer Benhard van Houwelingen, wethouder; de heer Theo Boerman, wethouder; de heer Robert 't Hoen, secretaris

Besluit

Het College van burgemeester en wethouders GHG legt het volgende voor aan de gemeenteraad:

Beslispunt 1

Het Meerjarenperspectief Jeugdhulp ZHZ vast te stellen.

Beslispunt 2

In te stemmen met bijgevoegde integrale zienswijze op de voorgestelde begrotingswijziging 2018 Serviceorganisatie Jeugd en Dienst Gezondheid & Jeugd.

Beslispunt 3

De extra financiële bijdrage van ca. € 242.500,00 te dekken uit de reserve Sociaal Domein.

Beslispunt 4

Het college toestemming te geven om in te stemmen met de 5e wijziging van de gemeenschappelijke regeling Dienst Gezondheid & Jeugd.

Beslispunt 5

De gemeenteraad voor te stellen het Meerjarenperspectief Jeugdhulp ZHZ vast te stellen.

Beslispunt 6

De gemeenteraad voor te stellen om bijgevoegde integrale zienswijze in te brengen op de voorgestelde begrotingswijziging 2018 Serviceorganisatie Jeugd en Dienst Gezondheid & Jeugd.

Inhoud

Inleiding

Op 14 december 2017 nam het Algemeen Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Dienst Gezondheid & Jeugd (AB DG&J) een voorgenomen besluit tot het vaststellen van het Meerjarenperspectief Jeugdhulp ZHZ inclusief de daarbij behorende begrotingswijziging Serviceorganisatie Jeugd voor het jaar 2018. Daarnaast nam het AB DG&J een voorgenomen besluit op de begrotingswijziging Dienst Gezondheid & Jeugd voor het jaar 2018.

Meerjarenperspectief Jeugdhulp ZHZ inclusief begrotingswijziging 2018 Serviceorganisatie Jeugd

Het Meerjarenperspectief Jeugdhulp geeft een doorkijk voor de komende jaren, zowel op de financiële ontwikkelingen als de benodigde transformatie. De transitie van de jeugdhulp per 1 januari 2015 ging gepaard met bezuinigingen op de jeugdhulpbudgetten van zo'n 15%. Tegelijkertijd bleek de regionale zorgvraag in aantallen te zijn gestegen. Door de Transformatieagenda behaalden wij goede resultaten. Desondanks waren de beschikbare Rijksmiddelen niet toereikend en waren de afgelopen jaren extra financiële bijdragen van gemeenten noodzakelijk. Wij verwachten dat ook de komende jaren dit het geval is. Het Meerjarenperspectief Jeugdhulp schetst de verwachting voor de komende jaren met daarbij een agenda om vanaf 2022 de jeugdhulp binnen de Rijksbijdragen uit te kunnen voeren (zie tabel 1). Interventies zijn hiervoor nodig op drie niveaus, te weten de gemeenten, toeleiding- en toegang en op de regionale zorgmarkt.

bedragen 1 mln euro	Scenario afbouw tekort					
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Tekort	5,40	5,40	3,20	1,50	0,50	-
Extra middelen voorkant tov budget 2016	0,55	1,00	2,00	2,50	2,75	2,75
Reductie Regionale zorgmarkt tov 2017	0	1,27	4,12	5,19	5,90	6,40
Delta rijksbijdrage septembercirculaire		0,8-	0,5-	0,7	1,2	1,2

Tabel 1: afbouw tekort en investeren in de voorkant (bedragen in mln. euro)

Het Meerjarenperspectief Jeugdhulp gaat gepaard met een voorgestelde begrotingswijziging van de Serviceorganisatie Jeugd voor het jaar 2018 van € 5,4 miljoen, waarvan € 173.000,00 voor rekening van de gemeente Hardinxveld-Giessendam is. Het AB DG&J vraagt de gemeenteraden om haar zienswijze hierop te geven.

Begrotingswijziging 2018 Dienst Gezondheid & Jeugd

Veilig Thuis

Op 6 juli 2017 besloot het AB DG&J om Veilig Thuis onder te brengen als een apart cluster binnen de Dienst Gezondheid & Jeugd. Op 25 januari 2018 gaf de gemeenteraad het college toestemming om de GR DG&J tekstueel hierop aan te passen. Nu vraagt het AB DG&J de gemeenteraden om haar zienswijze te geven om Veilig Thuis als apart begrotingsprogramma van de DG&J op te nemen en haar zienswijze te geven op de aanvullende bijdrage voor het jaar 2018 voor Veilig Thuis.

Het volwassenedeel van Veilig Thuis is reeds onderdeel van de begroting van de DG&J. Het jeugddeel en het Crisis Interventie Team (CIT) zijn dat nog niet. Door deze onderdelen ook toe te voegen aan de begroting ontstaat één apart begrotingsprogramma Veilig Thuis als onderdeel van de DG&J.

Ook is het nodig om de tekst van de GR DG&J hierop aan te passen. De wijzigingen beperken zich tot artikel 1, sub h; artikel 2, lid 4, sub a; en artikel 5, onderdelen III, IV en VI. Het belangrijkste artikel 5, onderdeel VI, gaat specifiek over de nieuwe taak Veilig Thuis.

Net als in het jaar 2017 stelt het AB DG&J nu ook voor 2018 voor om een aanvullende gemeentelijke bijdrage te vragen voor Veilig Thuis van in totaal € 1,9 miljoen, waarvan zo'n € 60.000,00 voor rekening van de gemeente Hardinxveld-Giessendam. Veilig Thuis en het CIT kennen al langere tijd capaciteitsproblemen. Zij hebben deze problemen in 2015 en 2016 deels opgelost met de inzet van incidentele middelen vanuit het jeugdhulpbudget. Om bestaande problemen en toekomstige voorziene problemen op te lossen is in 2017 gekozen voor deze extra financiële bijdrage. Nu stelt het AB DG&J voor om deze extra financiële bijdrage ook voor 2018 te vragen.

Nieuwe cao gemeenteambtenaren

Op 5 oktober 2017 stemden de leden van de VNG in met de nieuwe cao voor gemeenteambtenaren. De gemaakte loonafspraken leiden voor de DG&J tot hogere personele lasten ter hoogte van € 259.500,00. In de vastgestelde begroting 2018 is geen algemene loon- of prijsindexatie opgenomen, waarmee dit opgevangen kan worden. Het AB DG&J stelt voor een aanvullende bijdrage vast te stellen op basis van de verdeling van de huidige inwoner-/ leerlingenbijdrage. Voor de gemeente Hardinxveld-Giessendam zal dit uitkomen op zo'n € 9.500,00.

Beoogd effect

Het waarborgen van de continuïteit van de jeugdhulp, het verder vorm kunnen geven aan de transformatie en het vormen van een toekomstvaste Veilig Thuis organisatie.

Argumenten

1.1/ 2.1 De begrotingswijzigingen waarborgen de continuïteit van de jeugdhulp en Veilig Thuis

Zonder extra budget kan de jeugdhulp en Veilig Thuis niet gecontinueerd worden in de huidige vorm. Oplossingen kunnen wachtlijsten, beperkte toegang, het niet leveren van bepaalde typen hulp en het opleggen van extra korting zijn. Hierdoor vallen jeugdigen mogelijk tussen wal en schip.

1.2/ 2.2 Er zijn extra middelen nodig om de transformatie voort te zetten

Door het beperkt budget kunnen wij niet investeren in de voorkant en preventie, omdat de middelen aan de achterkant (regionale zorgmarkt) nodig blijven. De huidige inzet op transformatie laat al enkele kleine successen zien. Desondanks waren de beschikbare Rijksmiddelen niet toereikend en waren de afgelopen jaren extra financiële bijdragen van gemeenten noodzakelijk. Een begrotingswijziging is nodig om de transformatie voort te kunnen zetten.

1.3/ 2.3 Het Meerjarenperspectief Jeugdhulp ZHZ zorgt voor een uitwerkingskader om de transformatie voort te zetten

Het steeds bijsturen van extra middelen lossen de jaarlijkse tekorten in de jeugdhulp niet op. Het Meerjarenperspectief Jeugdhulp is het uitwerkingskader om de transformatie in de jeugdhulp verder voort te zetten met de bedoeling om vanaf het jaar 2022 op de Rijksbijdrage te zitten. Het Meerjarenperspectief Jeugdhulp zorgt er daarnaast voor dat iedereen zijn of haar verantwoordelijkheid moet nemen om de transformatie mogelijk te maken.

3.1 De reserve Sociaal Domein is hiervoor bestemd en bevat voldoende middelen om het extra budget uit te dekken

De gemeentelijke begroting houdt geen rekening met een extra financiële bijdrage voor de jeugdhulp, Veilig Thuis en de loonafspraken. We kunnen de extra financiële bijdrage voor 2018 dekken uit de reserve Sociaal Domein.

4.1 Het belangrijkste artikel 5, is in overeenstemming met de bepalingen uit vergelijkbare gemeenschappelijke regelingen

De wijzigingen beperken zich tot artikel 1, sub h; artikel 2, lid 4, sub a; en artikel 5, onderdelen III, IV en VI. Het belangrijkste artikel 5, onderdeel VI, gaat specifiek over de nieuwe taak Veilig Thuis. Het artikel is in overeenstemming met de bepalingen die in vergelijkbare gemeenschappelijke regelingen van andere regio's zijn gevonden. Feitelijk worden reeds bestaande bevoegdheden van de Serviceorganisatie Jeugd opnieuw 'opgehangen' bij de Dienst Gezondheid & Jeugd.

4.2 AB en gemeenten onderschrijven de keuze voor publieke positionering van Veilig Thuis

Het AB onderzocht, vergeleek en overwoog verschillende positioneringsvarianten. Belangrijk markeermoment is het besluit om te kiezen voor publieke positionering van Veilig Thuis binnen de Gemeenschappelijke Regeling DG&J. De meerderheid van gemeenten onderschrijven deze keuze.

4.3 Het organiseren van Veilig Thuis als cluster binnen de DG&J biedt mogelijkheden

Het organiseren van Veilig Thuis als cluster binnen de DG&J biedt betere mogelijkheden om vanzelfsprekende verbindingen en relaties tot stand te brengen met andere activiteiten van de DG&J. De gekozen positioneringsvariant biedt daarnaast mogelijkheden voor inhoudelijke synergievoordelen en het inhoudelijk versterken van zowel Veilig Thuis als de keten van Publieke Gezondheid.

4.4 Het DB vraagt de raad om instemming volgens artikel 1, tweede lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Het DB houdt zich hiermee aan de gemeenschappelijke regeling.

Kanttekeningen

1.1/ 2.1 Bij gelijkblijvende omstandigheden is het niet mogelijk te voldoen om in 2022 binnen de Rijksbijdrage te blijven

Vanuit de meerderheid van raden en colleges kwam de opdracht om aan te geven hoe wij de begroting vanaf het jaar 2022 binnen de dan gestelde kaders van de Rijksbijdrage kunnen blijven. Dit is vertaald in het Meerjarenperspectief Jeugdhulp met daarbij een uitwerking wat daarvoor nodig is. Als de uitvoering hiervan niet komt, is het niet mogelijk om in 2022 binnen de Rijksbijdrage te blijven. Hierbij komend dat dit een gesteld doel is, dat ook niet bereikt kan worden.

3.1 De gemeentelijke begroting houdt geen rekening met een extra financiële bijdrage

De extra financiële bijdrage kunnen wij wel dekken uit de reserve Sociaal Domein.

4.1 Er is nog onvoldoende zicht op de gevolgen van de positionering van Veilig Thuis op de begroting

De DG&J neemt de begroting Veilig Thuis 2017 als uitgangspunt voor de begroting 2018.

Financiële informatie

Van de extra benodigde middelen zo'n € 242.500,00 voor rekening van de gemeente Hardinxveld-Giessendam. Deze kosten bestaan uit € 173.000,00 voor de Serviceorganisatie Jeugd, € 60.000,00 voor Veilig Thuis en € 9.500,00 voor de Dienst Gezondheid & Jeugd.

Deze extra middelen dekken wij uit de reserve Sociaal Domein. Verwerking vindt plaats in de perspectiefnota 2018.

Communicatie

Na behandeling van dit voorstel in de gemeenteraad informeren wij het DB van de GR DG&J over het genomen besluit.

Vervolg

Het DB DG&J voegt alle ontvangen zienswijzen toe aan de door de AB DG&J vast te stellen begrotingswijziging Serviceorganisatie Jeugd en Dienst Gezondheid & Jeugd voor het jaar 2018. In de vergadering van 29 maart 2018 neemt het AB DG&J vervolgens een definitief besluit, na weging van de ontvangen zienswijzen.

Bijlagen

1. SOJ - Meerjarenperspectief Jeugdhulp ZHZ.pdf
2. Conceptbrief Zienswijze begrotingswijzigingen 2018 Serviceorganisatie Jeugd en Dienst Gezondheid en Jeugd.docx

Aldus beslist in bovenvermelde zitting,
Namens het College van burgemeester en wethouders GHG

Duurzaam investeren in onze Jeugd

Meerjarenperspectief jeugdhulp Zuid-Holland Zuid 2018 - 2022.

Inhoud

1	Voorwoord.....	1
2	Samenvatting.....	2
3	Inleiding	3
4	Stand in het land.....	4
5	Transformatie in ZHZ	4
6	Van analyse naar interventie	6
6.1	In 2022 binnen de kaders van de Rijksbijdrage.....	7
6.2	Interventies op 3 niveaus:	8
6.3	Gemeenten.....	10
6.4	Toeleiding en toegang op orde	11
6.5	Regionale specialistische zorgmarkt	12
7	Sturing 2018-2022	14
7.1	Aanpassing verordening en regels	15
8	Uitvoering van dit kader	16
9	Tot slot	17

1 Voorwoord

Met als motto "Duurzaam investeren in onze Jeugd" treft u bijgaand het Meerjarenperspectief Zuid-Holland Zuid 2018- 2022 aan. In dit meerjarenperspectief treft u een doorkijk aan voor de komende jaren, zowel als het gaat om de financiële ontwikkelingen als de benodigde transformatie.

De transitie van de jeugdhulp per 1 januari 2015 is gepaard gegaan met bezuinigingen op de jeugdhulpbudgetten van ca 15%. Tegelijkertijd is gebleken dat in onze regio de regionale zorgvraag uitgedrukt in aantallen jeugdigen is gestegen, van 2015 naar 2016 met ca 19 %. Er is gewerkt met een transformatieagenda en er zijn goede resultaten behaald waarbij o.a. meer jeugdigen jeugdhulp hebben ontvangen doordat de kosten per jeugdige zijn gedaald. Desondanks bleken de beschikbare Rijksmiddelen niet toereikend en waren de afgelopen jaren extra financiële bijdragen van gemeenten noodzakelijk. Op basis van de ervaring en kennis tot nu toe is de verwachting dat ook de komende jaren de nu bekende Rijksbijdragen niet voldoende zullen zijn. In dit meerjarenperspectief wordt de verwachting voor de komende jaren geschetst, en een agenda gepresenteerd om vanaf 2022 de jeugdhulp binnen de Rijksbijdragen te kunnen uitvoeren.

Om de uitvoering van deze agenda te kunnen realiseren liggen er verantwoordelijkheden op drie niveaus. Lokaal ligt er per gemeente de mogelijkheid en verantwoordelijkheid voor het (preventieve) voorveld. De jeugdprofessionals die o.a. verantwoordelijk zijn voor de toegang worden gecontracteerd door de Serviceorganisatie Jeugd Zuid-Holland Zuid (SOJ), maar sturing op deze partij vindt plaats door gemeenten en de SOJ samen. Op regionale schaal wordt de jeugdhulp ingekocht en wordt gestuurd op de regionale specialistische zorgmarkt. De ervaring van de afgelopen 2,5 jaar heeft duidelijk gemaakt dat we in de regio Zuid-Holland Zuid een krachtig stelsel hebben neergezet met een heldere rolverdeling tussen deze niveaus. Ervaring heeft echter ook geleerd dat transformatie alleen mogelijk is wanneer de krachten gebundeld worden. In dit meerjarenperspectief worden de drie niveaus aan elkaar verbonden om gezamenlijk en gefaciliteerd door de SOJ de transformatie de beslissende zet te geven.

Tot nu toe is er bij de constatering van een tekort aan budget vooral sprake van een reactief beleid met focus op de acute doelstelling 'geen kind tussen wal en schip'. De komende periode wordt vooral een proactief beleid gevoerd gericht op transformatie. Er komt een lokaal plan van aanpak waarin de transformatie vanuit een 3D perspectief vorm kan worden gegeven. Hiertoe komen meer middelen en sturingsmogelijkheden naar de gemeenten (colleges en gemeenteraden). In het 1^e halfjaar van 2018 zal dit lokale plan gereed zijn. De Serviceorganisatie draagt zorg voor een transformatieagenda gericht op de specialistische regionale zorgmarkt.

Zo investeren we samen duurzaam in nog betere jeugdhulp in onze regio.

Jolanda de Witte
(Regionaal Portefeuillehouder Jeugd)

2 Samenvatting

Naast de doorkijk op financieel gebied als ook de benodigde transformatie is het meerjarenperspectief ook de opvolger van het Beleidsrijk Regionaal Transitiearrangement (BRTA) voor de komende beleidsperiode 2018-2022. Dit perspectief komt tegemoet aan de wens van raadsleden en wethouders die in de zienswijzen op de begrotingswijziging 2017 naar voren is gekomen. De kern van de zienswijzen is dat er stevig getransformeerd moet worden op alle niveaus (preventieve veld, de toegang en de specialistische zorgmarkt) en dat dit moet gebeuren op basis van een realistische begroting en met meer sturingsmogelijkheden en een investering van middelen naar de voorkant.

Daarnaast worden in dit meerjarenperspectief ook enkele beloften ingelost die we hebben gedaan in het verbeterplan van de SOJ. In het meerjarenperspectief is bijvoorbeeld een beperkte set doelstellingen toegevoegd voor transformatie waar kwalitatief (outcome) en kwantitatief krachtig op gestuurd en gemonitord gaat worden. Daarnaast wordt aan de hand van de inmiddels zeer uitgebreide set aan data ook een eerste uitgebreide analyse van de jeugdhulp in Zuid-Holland Zuid gedaan en wordt er zowel financieel als inhoudelijk de komende jaren de beweging naar de voorkant gemaakt.

De kosten voor de jeugdhulp laten de afgelopen jaren een stabiel beeld zien van ongeveer € 5,4 miljoen boven Rijksbijdragen. Om in 2022 binnen de grenzen van dat budget te komen is een koppeling gemaakt tussen inhoudelijke en financiële doelstellingen. Zonder invulling van die doelstellingen lukt het niet binnen dit budget te komen. De komende periode wordt gewerkt vanuit het opgenomen bedrag in de begroting en wordt geen open eind regeling voorgesteld. Hierdoor zal ook de komende periode sprake (kunnen) zijn van wachtlijsten en cliëntenstops in de regio Zuid-Holland Zuid.

Het gebruik van jeugdhulp is lastig te voorspellen omdat dit afhankelijk is van veel verschillende factoren. We zullen de resultaten die we behalen in de uitvoering van dit meerjarenperspectief en de genoemde doelstellingen dus jaarlijks tegen het licht moeten houden en waar nodig financieel en op de taakstelling voor gemeenten moeten aanpassen.

In dit meerjarenperspectief is een pad uitgestippeld met interventies die er toe moeten leiden dat de jeugdhulp in onze regio transformeert en in een aantal jaar binnen de financiële kaders van de Rijksbijdrage komt. Het uitgangspunt voor de komende periode verschuift nadrukkelijk naar de 'voorkant' waarmee voor de lokale overheid meer sturingsmogelijkheden ontstaan. De interventies liggen op 3 niveaus, te weten de gemeenten voor het (preventieve) voorveld, de Stichting Jeugdteams, gemeenten en SOJ voor de toegang en de Serviceorganisatie Jeugd Zuid-Holland Zuid (SOJ) voor de specialistische jeugdhulp in de regionale zorgmarkt. Uiteraard hebben de interventies een duidelijke relatie waardoor een integrale benadering van belang is.

3 Inleiding

Dit perspectief geeft een analyse van de afgelopen 3 jaar en geeft een doorkijk naar de komende jaren tot het jaar 2022. In deze doorkijk wordt duidelijk gemaakt welke transformatie in de vorm van interventies er de komende jaren noodzakelijk zijn om met de jeugdhulp in onze regio nog betere en effectievere hulp aan jeugdigen en gezinnen te bieden.

Dit is echter nadrukkelijk een meerjarenperspectief en geen meerjarenbegroting. Dit betekent dat we op grond van de huidige cijfers een voorspelling doen voor de komende jaren, maar dat we daarbij niet met de zekerheid van een begroting aangeven of deze voorspelling ook waarheid wordt. Aangezien er een veelheid aan factoren van invloed is op de jeugdhulp zullen we de resultaten monitoren en op basis daarvan jaarlijks het meerjarenperspectief financieel op de taakstelling voor gemeenten moeten aanpassen. Daarnaast zijn er in onze regio de komende jaren herindelingen van gemeenten te verwachten en ook deze ontwikkelingen kunnen gevolgen hebben voor de uitvoering van de jeugdhulp en worden meegenomen bij een herijking.

De input voor dit meerjarenperspectief is mede tot stand gekomen op basis van de punten die door ouders, kinderen en verschillende partners zijn meegegeven op de Avond voor de Jeugd op 30 augustus jl. De uitkomsten van de workshops hebben we vertaald in interventies als:

- Versterking samenwerking passend onderwijs en jeugdhulp;
- Scherpste op instroom uit en doorstroommogelijkheden naar de Wet langdurige zorg (Wlz)
- Meer aandacht voor preventieve jeugdhulp;
- Borgen dat informatie vroegtijdig met gemeenteraden wordt gedeeld.

Zie de aandachtspunten uit de Avond voor de jeugdhulp bijlage 6.

Naast de resultaten van deze avond is de input gebruikt uit de diverse bijeenkomsten met gemeenteraden de afgelopen maanden en verschillende ambtelijke en bestuurlijke overleggen met zowel gemeenten als de andere partners.

Dit meerjarenperspectief is de opvolger van het beleidsrijk regionaal transitiearrangement (BRTA) uit 2014 en is het nieuwe kader voor de komende periode. Om deze reden wordt dit meerjarenperspectief aan alle gemeenteraden aangeboden ter vaststelling. In dit meerjarenperspectief worden de volgende kaders die we in 2014 hebben gemaakt, voortgezet:

- Onafhankelijke toeleiding en toegang door de Stichting Jeugdteams zoals vastgelegd in de regionale formule 2.0 (en in mandaat voor alle 17 gemeenten gecontracteerd door de SOJ);
- Keuzevrijheid voor ouders en jeugdigen;
- Solidariteit op de regionale specialistische zorgmarkt t/m het jaar 2019 (zoals in alle 17 gemeenten en het algemeen bestuur van de Gemeenschappelijke regeling Dienst Gezondheid & Jeugd besloten in 2017).

Dit meerjarenperspectief geeft richting aan de transformatiebeweging die we willen maken en is tegelijkertijd zo opgesteld dat het de mogelijkheid geeft om te komen tot een lokale/subregionale 3-D uitwerking.

4 Stand in het land

In 2016 hadden gemeenten gemiddeld een tekort van 4% op de jeugdhulp in Nederland. In de regio Zuid-Holland Zuid was dit tekort 1,3%. Uit een landelijk rapport van Andersson Elffers Felix (AEF)¹ en de laatste actuele berichtgeving in de media komt naar voren dat de hoogte van tekorten (maar ook overschotten) per regio/gemeente sterk verschillen. Zo zijn er individuele gemeenten waar tekorten in 2017 ontstaan van meer dan 10 miljoen euro, maar ook gemeenten die overschotten hebben. Als belangrijkste oorzaak voor de tekorten wordt landelijk aangegeven dat het tempo voor de verandering te hoog ligt ten opzichte van de bezuiniging op het budget, dat er beperkte sturing mogelijk is op de toegang en dat de autonome ontwikkelingen die al in gang waren (stijging zorgvraag, stijging complexiteit) niet met een decentralisatie alleen omgebogen kunnen worden.

In de discussie over extra benodigde financiële middelen wordt vanuit de landelijke overheid echter gekeken naar het gemeentelijk sociaal domein breed (Participatiewet, Wmo en Jeugdwet). Wanneer de middelen voor de uitvoering van deze drie wetten naast elkaar worden gelegd, hebben gemeenten/regio's (in 2016) gemiddeld in het land een klein overschot.

In het regeerakkoord van het nieuwe kabinet (Rutte III) is de komende jaren 18 miljoen euro per jaar beschikbaar voor transformatie van de jeugdhulp. Het kabinet trekt in totaal 54 miljoen euro uit om knelpunten aan te pakken die blijken uit de evaluatie van de Jeugdwet die dit jaar moet zijn afgerond. Bij die evaluatie is nadrukkelijk aandacht voor de jeugd-ggz, aldus het regeerakkoord. Het is nu nog onzeker op welke wijze en onder welke condities deze middelen verstrekt worden. Bij een landelijke verdeling zal er maar een relatief klein bedrag beschikbaar zijn voor de regio Zuid-Holland Zuid. Daarnaast is door de Vereniging Nederlandse Gemeenten met het Rijk de afspraak gemaakt dat gemeenten op landelijk niveau ook bijdragen aan een transformatiefonds. Dit fonds wordt gefinancierd door de kosten van dit fonds van de Rijksbijdrage af te trekken. Uit het regeerakkoord wordt duidelijk dat in de komende periode een substantiële verhoging van de Rijksbijdrage niet voor de hand ligt en dat we moeten uitgaan van de huidige hoogte van deze middelen. (de Rijksbijdrage voor de hele regio daalt volgens de septembercircularisatie in 2018 en stijgt de volgende jaren licht).

5 Transformatie in ZHZ

De jaren 2015 en 2016 hebben we als regio nodig gehad om het nieuwe stelsel van de jeugdhulp goed neer te zetten en deze complexe overgangsfase hebben we met succes afgerond. De afspraken in 2014 (o.a. BRTA en de Sturingsnotitie jeugdhulp Zuid-Holland Zuid) vormden een belangrijke grondlegger hiervoor. Eén daarvan willen we hier expliciet noemen en dat is de zogenoemde financiële solidariteit: alle uitgaven jeugdhulp die in de regio worden gedaan, worden uit een gezamenlijk budget betaald en door gemeenten ingelegd op basis van de Rijksbijdrage. De regionale samenwerking tussen gemeenten is in deze fase alleen maar sterker geworden, terwijl in het land veel van de jeugdzorgregio's uit elkaar (dreigen) te vallen. De positieve evaluatie uitgevoerd door Seinstra van de Laar in 2016 heeft dit beeld bevestigd en is uiteindelijk samen met

¹ Andersson Elffers en Felix, Blijven vernieuwen in het sociaal domein, een quickscan naar gemeenten met financiële tekorten (april 2017)

het rapport van Significant de basis geweest om voor 2018 en 2019 de financiële solidariteit te handhaven op de regionale uitgaven.

In het BRTA uit 2014 hebben we de ambitie uitgesproken om meer van de “achterkant” naar de “voorkant” te bewegen. Dus meer lichte preventieve zorg in plaats van de zwaardere curatieve zorg. Door de druk van de Rijksbezuinigingen op de Rijksbijdrage en de stijgende vraag naar jeugdhulp was het de afgelopen jaren lastig om deze ambitie te verwezenlijken. Immers wanneer de vraag aan de achterkant onverminderd hoog blijft, is het lastig om ook (zonder extra middelen) te investeren in de voorkant.

De wens en behoefte om nu de transformatie van het jeugdhulpstelsel, zowel op vorm, organisatie, inhoud en sturing met volle en verenigde kracht op te pakken is groot (en de zienswijzen vanuit de raden op de begrotingswijziging 2017 bevestigden dit beeld nogmaals). Laten we ons overigens hierbij wel realiseren dat met de opbouw van ons regionaal stelsel en de installatie van de teams in de wijken al vergaande stappen zijn gezet in deze transformatie. Na een opbouw van 3 jaar aan ervaring en kennis is het echter nu mogelijk om hier nog steviger en gericht op in te zetten.

Een beweging naar de voorkant betekent dat de individuele gemeenten nog meer aan het stuur komen van de jeugdhulp en de verbinding van de 3D is in hun eigen gemeenten. Door bijna 3 jaar aan kennis en ervaring kunnen we de scheidslijnen van het regionale en het lokale ook scherper neerzetten en kunnen we de gemeenten zeer waardevolle informatie verschaffen over de lokale situatie. Deze informatie geeft een basis om het lokale beleid op jeugdhulp te verstevigen. Regionale samenwerking blijft zich afspelen op de terreinen waar de samenwerking een meerwaarde heeft zoals bijvoorbeeld gezamenlijke inkoop, afspraken toegang, beleid op transformatie van de regionale zorgmarkt etc. De kracht van de decentralisatie zit hem echter juist in een evenwichtige mix tussen de kracht van het regionale en het lokale. Hierdoor is op het regionaal niveau voldoende bestuurskracht om het stelsel op koers te houden, maar ontstaat er ruimte bij gemeenten om deze jeugdhulp samen met de jeugdigen en gezinnen in de wijken verder in te richten.

Concreet betekent dit dat we in dit meerjarenperspectief een budgetverschuiving voorstellen vanuit de regionale zorgmarkt naar de voorkant. Samen met gemeenten en partners moet bepaald worden op welke wijze we deze budgetverschuiving gaan vormgeven. We blijven immers zitten in een situatie waarin over de gehele linie (financiële) druk is en een verschuiving zonder concreet resultaat deze druk niet verlicht (eerder laat toenemen). We moeten gezamenlijk monitoren of de gewenste resultaten bereikt worden en vervolgens steeds verder stappen in deze richting zetten. Daarnaast wordt voorgesteld om de sturing op de jeugdprofessionals die in de lokale teams werken meer bij de gemeente neer te leggen door nog duidelijker te maken wat wordt ingezet voor de regionaal afgesproken toeleidings- en toegangstaak. Taken als casusregie en begeleiding behoren vervolgens tot de lokale invulling en sturing. Hierdoor wordt het voor gemeenten ook makkelijker om te bepalen in welk onderdeel bijvoorbeeld een extra investering noodzakelijk is. Ook zullen we tweemaal per jaar een overzicht naar de gemeenten sturen om duidelijk te maken wat de situatie is van de budgetuitnutting van de betreffende gemeente ten opzichte van de inleg in het regionaal budget. Dit maakt het mogelijk om nog meer van elkaar te leren en elkaar aan te spreken op het lokale (preventieve) beleid.

Deze voorstellen leggen een groot deel van de sturing bij de individuele gemeenten neer. Bij deze sturing hoort echter ook de verantwoordelijkheid om de zorg zo te organiseren dat er minder gebruik wordt gemaakt van de zwaardere zorg in de regionale zorgmarkt. De verlichting van de druk op deze zorgmarkt kan namelijk maar voor een beperkt deel worden gehaald uit deze markt zelf en moet vooral bereikt worden door jeugdigen niet te laten instromen of sneller te laten uitstromen.

6 Van analyse naar interventie

Het verzoek om meerjarig te begroten op basis van de vraag is niet eenvoudig, omdat de vraag niet eenduidig is en de neiging heeft om zich aan te passen aan de specifieke situatie van een regio. Zo is zichtbaar dat in regio's zonder budgetplafonds de zorgconsumptie sterk lijkt toe te nemen en de tekorten op het jeugdhulpbudget procentueel groter zijn dan in regio's waar gewerkt wordt met budgetplafonds (zoals de regio Zuid-Holland Zuid). De vraag die hierachter schuil gaat is of dit een gevolg is van een toenemende vraag of de mogelijkheid om alle zorg die geleverd wordt door aanbieders vergoed te krijgen? Open-eind regelingen in de zorg hebben ook in het verleden een dergelijk prijs- en vraag opdrijvend effect gehad.

Er is dus niet duidelijk definieerbaar wat precies de vraag is, wel kunnen we veel zeggen over het gebruik van de jeugdhulp. Uit de analyse (zie bijlage 1) is duidelijk geworden dat het aantal jeugdigen in de regionale zorgmarkt in 2016 ten opzichte van 2015 is toegenomen en dat hier in 2017 een stabilisatie in lijkt op te treden. Dit komt omdat er hard gestuurd wordt op het binnen budget blijven (waardoor cliëntenstops ontstaan en tegelijkertijd noodzakelijke zorg wel via de "nee, tenzij regeling" geleverd wordt) en omdat met het huidig budget (zonder verdere daling van de kosten per jeugdige) een bepaald maximaal volume aan jeugdigen geholpen kan worden. Deze kosten per jeugdige zijn in 2016 afgenomen en lijken zich in 2017 te stabiliseren.

Wanneer bij de cijfers van de regionale zorgmarkt ook de aantallen jeugdigen vanuit de Stichting Jeugdteams worden opgeteld, dan laat dit zien dat door de Stichting Jeugdteams steeds meer jeugdigen gezien en geholpen worden en dat de totale kosten per kind dalen. In 2017 vlakt die daling iets af, maar is deze nog wel aanwezig.

Op basis van deze analyse kan worden geconcludeerd dat het budget dat in het jaar 2015 nodig was om zorg te verlenen in ieder geval ook in 2016 en 2017 nodig is voor de jeugdigen en gezinnen in de regio Zuid-Holland Zuid. Dit betekent dat er, zonder de door het Rijk opgelegde korting op de Rijksbijdrage, niet een dergelijk tekort aan middelen was ontstaan in 2017 en volgende jaren. Deze korting is echter in 2017 opgelopen tot 15% en deze afname, gecombineerd met een stijging van het aantal jeugdigen in zorg, is direct te vertalen naar het huidige tekort. De transformatie van de jeugdhulp komt niet snel genoeg op gang om deze grote korting op te kunnen vangen.

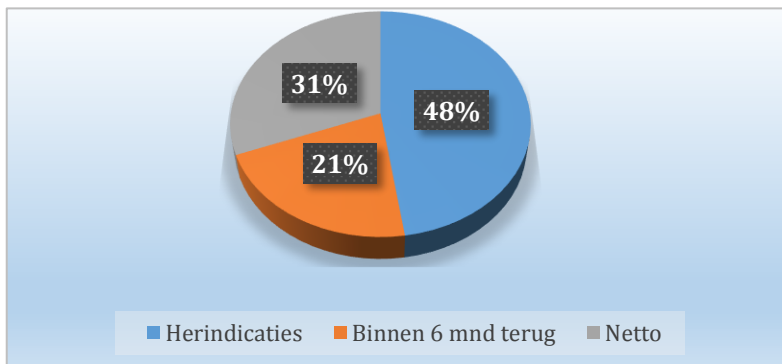
Wij hebben vanuit verschillende gemeenteraden de opdracht gekregen om aan te geven hoe we de begroting vanaf het jaar 2022 binnen de dan gestelde kaders van de Rijksbijdrage kunnen brengen. Bij gelijkblijvende omstandigheden is dit niet mogelijk en is de prognose dat we de komende jaren in ieder geval dezelfde middelen nodig hebben om de zorg aan jeugdigen en gezinnen in onze regio te verlenen en er dus hetzelfde tekort is.

Dit betekent dat er een jaarlijks tekort is van € 5,4 miljoen (exclusief Veilig Thuis en het crisisinterventieteam) voor de regionale zorgmarkt. Zelfs met een structurele inzet van deze extra middelen zullen er op basis van de huidige manier van werken wachtlijsten en cliëntenstops gedurende het jaar zijn en moet de "nee, tenzij regeling" ingezet worden om noodzakelijke zorg te verlenen aan jeugdigen. Wanneer er gewerkt zou worden met een open-eind regeling waarin alle door de aanbieders geleverde zorg wordt vergoed dan zal er sprake zijn van een substantieel groter tekort dan de huidige € 5,4 miljoen. Met het vaststellen van dit meerjarenperspectief wordt de keuze gemaakt om niet over te gaan tot een open-eind financiering, maar met de hier voorgestelde interventies de komende jaren grip te krijgen op de jeugdhulp in onze regio.

6.1 In 2022 binnen de kaders van de Rijksbijdrage

Tekorten in de jeugdhulp laten zich (vooral) financieel en inhoudelijk voelen in de gespecialiseerde jeugdhulpverlening, maar de oorzaken van deze tekorten zitten in het gehele stelsel van de (jeugd)hulpverlening.

Onderstaande tabel laat bijvoorbeeld zien dat er per jaar maar een beperkte nieuwe instroom in de regionale zorgmarkt is (grijze taartpunt: 31%). Een groot deel van de jeugdigen die eenmaal jeugdhulp ontvangt, gebruikt deze jeugdhulp dus meerjarig. Alleen via de teams in de wijken kan er, in samenspraak met de betreffende jeugdhulpaanbieder, worden gekeken of de duur van de behandeling eventueel verkort of minder intensief kan worden.

Figuur 1: Verdeling instroom t/m 3^e kwartaal 2017

In dit meerjarenperspectief wordt kritisch gekeken hoe de uitgaven binnen de Rijksbijdrage kunnen komen, maar dan wel met interventies die de transformatie aanjagen en de zorg voor jeugdigen en gezinnen verbeteren.

Wanneer we in 2022 weer binnen de kaders van de Rijksbijdrage moeten komen, dan betekent dit dat het huidig tekort moet worden ingelopen in de tussenliggende jaren. Tegelijkertijd hebben de gemeenten de ambitie geuit dat een deel van de middelen van de "achterkant" naar de "voorkant" moet bewegen. Dit betekent dat er, naast het inlopen van het tekort, ook extra middelen moeten worden geïnvesteerd vanuit de regionale zorgmarkt naar de "voorkant". Het lastige is dat het moeilijk te voorspellen is of deze ambities ook realiseerbaar zijn, omdat ze vaak uitgaan van een bepaalde maakbaarheid van de samenleving en de jeugdhulp.

De hoogte van de benodigde extra middelen wordt jaarlijks afgebouwd om in 2022 binnen de kaders van de Rijksbijdrage te komen. Dit betekent dat samen met de investering van middelen naar de voorkant minder geld beschikbaar is voor de gespecialiseerde jeugdhulp in de regionale zorgmarkt. Wanneer deze af- en opbouw wordt gevolgd, is er in 2022 voor een totaal van € 6,4 miljoen minder beschikbaar in de regionale zorgmarkt. Omgerekend naar de huidige gemiddelde kosten per kind, moeten er dan verdeeld over alle jeugdhulpdomeinen 991 jeugdigen gedurende het jaar geen jeugdhulp meer krijgen vanuit de regionale zorgmarkt. Dit betekent dat de interventies een direct effect moeten sorteren, want zolang deze jeugdigen in de regionale zorgmarkt instromen dan wel meerjarig jeugdhulp ontvangen, gaan de kosten niet omlaag.

In een tabel ziet dit er als volgt uit:

bedragen 1 mln euro	Scenario afbouw tekort					
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Tekort	5,40	5,40	3,20	1,50	0,50	-
Extra middelen voorkant tov budget 2016	0,55	1,00	2,00	2,50	2,75	2,75
Reductie Regionale zorgmarkt tov 2017	0	1,27	4,12	5,19	5,90	6,40
Delta rijksbijdrage septembercirculaire		0,8-	0,5-	0,7	1,2	1,2

Tabel 2: afbouw tekort en investeren in de voorkant (bedragen in mln. euro)

6.2 Interventies op 3 niveaus:

Om echte veranderingen te bewerkstelligen kan er dus niet alleen worden ingezet op verandering bij de gespecialiseerde jeugdhulpverlening, maar moeten er interventies (met een specifiek beschreven resultaat) plaatsvinden in het hele stelsel. Deze interventies moeten op de volgende niveaus en met het volgende resultaat plaatsvinden:

- A. Gemeenten: voorkomen instroom, preventie, mogelijk maken uitstroom, samenwerking 3D en onderwijs;
- B. Toeleiding- en toegang: laagdrempelige hulp, voorkomen instroom, mogelijk maken uitstroom;
- C. Regionale zorgmarkt: sturen op duur en intensiteit van de jeugdhulp.

Om iets te kunnen zeggen over de realisatie van bovenstaande onderdelen is het noodzakelijk om deze te vertalen in meetbare doelstellingen. Deze doelstellingen moeten inzichtelijk maken of we de ambities uit dit meerjarenperspectief realiseren.

De algemene doelstelling van de transformatie is dat jeugdigen en gezinnen sneller de juiste hulp en ondersteuning, dichtbij het gezin ontvangen. Bij de inzet van deze jeugdhulp wordt uitgegaan van de eigen kracht van het gezin en het netwerk (demedicaliseren). Dit betekent dat minder jeugdigen en gezinnen uiteindelijk gespecialiseerde jeugdhulp uit de regionale zorgmarkt nodig hebben en de middelen en de zorg aan de voorkant (preventief) ingezet kunnen worden.

De vertaling van dit uitgangspunt in een meetbare doelstelling is dat **minder kinderen gespecialiseerde jeugdhulp ontvangen uit de regionale zorgmarkt**. In de tabel van paragraaf 6.1 ziet u welk percentage afname hier regionaal aan verbonden wordt. Deze hoofddoelstelling kan vertaald

worden in kwantitatieve (a t/m c) en kwalitatieve (d t/m f) subdoelstellingen die informatie geven over de voortgang op transformatie.

Inhoudelijk:

- a. % minder instroom in de regionale zorgmarkt;
- b. % minder herindicaties;
- c. % lagere gemiddelde kosten per jeugdige;

Outcome:

- d. % stijging van de doelrealisatie (2018 vindt de 0-meting plaats).
- e. % stijging van de cliënttevredenheid (2018 vindt de 0-meting plaats)
- f. % daling van de uitval (2018 vindt de 0-meting plaats).

In onderstaande uitwerking geven we per niveau aan welke interventies uitgevoerd moeten worden om tot een resultaat te komen. De doelstellingen zijn aan de hand van het gekozen scenario ook per gemeente geoperationaliseerd in een percentage, zodat voor elke gemeente duidelijk is wat ze indicatief als inspanningsverplichting moeten realiseren om te voldoen aan de doelstelling uit dit meerjarenperspectief (zie bijlage 5). De gestelde doelstelling wordt afgeleid van het resultaat van een gemeente in financiële zin waarbij het feitelijke gebruik is afgezet tegen de inkomsten vanuit de Rijksbijdrage. Dit impliceert dat indien een gemeente minder geld aan jeugdhulp heeft besteed dan er inkomsten uit de Rijksbijdrage tegenover staan, er geen doelstelling wordt “opgelegd”. Met deze wijze van toerekenen zitten we heel dicht op het uitgangspunt dat goed gedrag beloond moet worden en dat de beïnvloedingsmogelijkheden om de uitgaven jeugdhulp te verlagen vooral lokaal bestaan. Een extra opgave voor een gemeente die het financieel goed doet zou hieraan tegengesteld zijn.

NB In onze regio is de afspraak gemaakt dat we voor 2018 en 2019 financieel solidair zijn op alle uitgaven in de regionale specialistische zorgmarkt. Materieel gezien heeft het opleggen van deze doelstellingen dus geen effect voor de eigen gemeente, maar wel voor de regio en voor de inhoud en verantwoordelijkheid van elke gemeente. Zo kan elke gemeente toegroeien naar de invulling van de eigen verantwoordelijkheid in de relatieve rust van financiële solidariteit en bouwen we met elkaar de kennis en ervaring op om van elkaar te leren.

De interventies komen, naast de input uit de Avond van de jeugdhulp en andere bijeenkomsten, voort uit de financiële en inhoudelijk analyse (zie bijlagen 1,2 en 3) die is gedaan met de huidige gegevens over de jeugdhulp in de regio Zuid-Holland Zuid. Zo wordt bijvoorbeeld duidelijk dat een groot deel van de verwijzingen naar de regionale specialistische zorgmarkt komen vanuit de huisartsen (percentage verschilt per gemeente aanzienlijk), dus is het van belang dat gemeenten zorgen dat er een goede samenwerking is tussen de huisartsen en de lokale teams (zie interventies gemeenten). Maar ook wordt duidelijk dat de kosten voor de jeugdbescherming toenemen omdat kinderen langer en intensievere ondersteuning nodig hebben. Vanuit die constatering is het van belang dat er een goede aansluiting komt tussen het gedwongen kader en de lokale teams (zie interventies regionale specialistische zorgmarkt).

6.3 Gemeenten

Elk van de drie niveaus wordt hier uitgewerkt door een doel te koppelen aan de resultaatafspraak en vervolgens de interventies te beschrijven die nodig zijn om het doel/resultaat te behalen. In dit meerjarenperspectief wordt dit nu op hoofdlijnen kaderstellend uitgewerkt zodat de SOJ en de gemeenten dit in het eerste halfjaar van 2018 samen met de partners verder kunnen specificeren. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het (preventieve) jeugdbeleid en moeten ervoor zorgen dat jeugdigen en gezinnen in de eigen leefomgeving de hulp en ondersteuning ontvangen die nodig is. Dit kan betekenen dat het gaat om preventieve zorg, maar ook dat er ondersteuning aan de ouders wordt geleverd waardoor jeugdigen weer naar huis kunnen of bijvoorbeeld na hun 18^e jaar een woonplek krijgen.

Uitwerking niveau gemeenten:

Doel: jeugdigen en ouders worden duurzaam geholpen en ontvangen vroegtijdig de juiste ondersteuning en op- en afschaling van zorg is altijd mogelijk.

Resultaatafspraak:

- xx% daling jeugdigen in de regionale zorgmarkt

Voorgestelde interventies:

1) Gemeenten maken een **lokaal plan van aanpak** om deze resultaatafspraken te operationaliseren. Gemeenten kijken naar de belangrijkste opvoedproblemen/opvoedvragen in de gemeente² en gaan na of het aanbod op deze onderdelen volstaat (is er voldoende en kwalitatief goed aanbod om jeugdigen/gezinnen met deze vragen/problemen in de gemeente te helpen?). Het is van belang om dit plan 3D breed uit te werken en niet alleen naar het jeugddomein te kijken (bijvoorbeeld ten aanzien van uitstroom 18+ is er een verbinding met de Wmo-verantwoordelijkheden). Het is ook van belang om de prioriteiten die zijn benoemd tijdens de Avond van de jeugdhulp mee te nemen in de uitwerking (zie bijlage 6)

De SOJ zal de gemeenten met cijfermatige informatie ondersteunen over de stand van zaken van de gemeenten in de regionale zorgmarkt. De SOJ kan deze gegevens van macro (op niveau regio) vertalen naar micro (de specifieke gemeentelijke situatie). Dit betekent bijvoorbeeld informatie over de verwijzers naar de regionale zorgmarkt, maar ook informatie over de zorg die aan jeugdigen in een specifieke gemeente in de regionale zorgmarkt wordt ingezet. Met deze informatie kan het lokale plan van aanpak nog gericht worden ingericht op de problematiek binnen de gemeente. Wanneer?: 1^e kwartaal 2018 vindt er een bijeenkomst plaats met alle gemeenten om de voortgang te bespreken. In het 1^e halfjaar van 2018 hebben alle gemeenten een gedragen plan van aanpak in samenwerking met de lokale partners klaar.

2) De huisartsen kunnen wettelijk gezien doorverwijzen naar alle vormen van jeugdhulp. Huisartsen hebben echter nog niet altijd zicht op het hele gezin, het (jeugdhulp)stelsel en wat aan hulp/ondersteuning ingezet kan worden om resultaten te behalen. Om die reden moet de **samenwerking tussen de gemeenten en de huisartsen worden verbeterd**. Gemeenten geven in hun lokale plan van aanpak aan op welke wijze ze dit realiseren. In het lokale plan van aanpak moet onder

² Zie voor uitwerking de top 10 problemen/opvoedvragen van het Nederlands Jeugdinstituut.

andere worden opgenomen hoe de afstemming ten aanzien van doorverwijzingen naar de regionale specialistische zorgmarkt plaatsvindt.

Wanneer?: 1^e kwartaal 2018 hebben alle gemeenten afspraken met de huisartsen over de verbinding met de teams in de wijken en de regionale specialistische zorgmarkt.

3) De Wet passend onderwijs en de Jeugdwet zitten in elkaars verlengde en kunnen elkaar versterken, maar ook een waterbedeffect geven richting elkaar. Alle jeugdigen worden gezien op school en de signaleringsfunctie van het onderwijs is van cruciaal belang om snel de juiste ondersteuning te bieden. **Gemeenten/subregio's maken, samen met de SOJ, sluitende afspraken over de aansluiting passend onderwijs en jeugdhulp.**

Wanneer?: 1^e kwartaal 2018 zijn er in elke gemeenten/subregio's door zowel de samenwerkingsverbanden als de gemeenten bestuurlijk geaccordeerde afspraken over de aansluiting onderwijs en jeugdhulp.

4) De verschillende scenario's gaan uit van een **investering van middelen naar de voorkant**. Dit betekent dat middelen vanuit de regionale specialistische zorgmarkt verplaatst zullen worden naar het voorveld. Gemeenten en SOJ zullen in afstemming met de jeugdhulpaanbieders bepalen waar deze middelen ingezet moeten worden. De middelen kunnen bijvoorbeeld worden geïnvesteerd in de inzet van specialistische jeugdhulpaanbieders op scholen, maar ook in een versterking van de teams in de wijken.

Wanneer?: 3^e kwartaal 2018 bepalen gemeenten en de SOJ waar en hoe de middelen de komende jaren worden geïnvesteerd.

6.4 Toeleiding en toegang op orde

In het BRTA uit 2014 is bepaald dat er in de regio Zuid-Holland Zuid een onafhankelijke regionaal eenduidige toegang is die voor alle gemeenten wordt verzorgd door de jeugdprofessionals van de Stichting Jeugdteams. Doordat de gemeenten solidair zijn op de uitgaven aan de regionale zorgmarkt is de toeleiding en toegang tot jeugdhulp voor alle gemeenten eenduidig. De teams waar de jeugdprofessionals deze toegangstaken uitvoeren zijn volledig ingericht op de lokale wensen en infrastructuur.

Uitwerking niveau toegang:

Doel: toeleiding en toegang naar de regionale specialistische zorgmarkt is effectief en efficiënt ingericht, waardoor in samenspraak met de jeugdige/het gezin snel en adequaat de juiste (jeugd)hulp wordt ingezet.

Resultaatafspraak:

- Inzicht in en mogelijkheid tot sturing op 4 kerntaken: toeleiding, toegang, gezinsregie en ambulante hulp;
- xx% daling jeugdigen in de regionale zorgmarkt;

Voorgestelde interventies:

1) In elke gemeente wordt hetzelfde percentage aan middelen vanuit de Rijksbijdrage ingezet voor jeugdprofessionals in de lokale teams. Deze professionals voeren in de teams 4 kerntaken uit:

toeleiding, toegang, gezinsregie en ambulante hulp. Na een aanloop in 2015 en 2016 lijkt het er nu op dat de teams in de wijken steeds beter gevonden worden en de druk op de teams toeneemt. De registratie van de Stichting Jeugdteams is echter nog niet specifiek genoeg om duidelijk te maken op welk van deze 4 kerntaken de druk (in welke intensiteit) toeneemt. Wanneer dit scherp is, kan er door de gemeente in samenspraak met de SOJ worden gekeken of er een andere prioritering noodzakelijk is en of en waar er extra geïnvesteerd moet worden. Het is dus van groot belang dat de **monitoring en registratie van de Stichting Jeugdteams op orde** komt.

Wanneer?: SOJ heeft met de Stichting Jeugdteams de afspraak gemaakt dat vanaf 1 september 2017 alle jeugdigen (nieuwe instroom) eenduidig aan de hand van 4 kerntaken worden geregistreerd.

2) In de regionale formule is vastgelegd op welke wijze de toeleidings- en toegangstaak door de gemeenten wordt uitgevoerd, maar voor de invulling van de andere kerntaken kan de gemeente zelf afspraken maken met de Stichting Jeugdteams. Vanuit de informatie uit de verbeterde monitoring en registratie wordt duidelijk wat de inzet is voor de toeleidings- en toegangstaak. De SOJ zal dit voor 2018 financieel vertalen zodat **gemeenten vanaf 2019 voor de twee andere kerntaken zelf afspraken kunnen maken met de Stichting Jeugdteams**. Hierdoor krijgen de gemeenten meer grip en sturing op de taken die de jeugdprofessionals uitvoeren in de lokale teams.

Wanneer?: vanaf 2019 maakt de SOJ afspraken over de inzet op de toeleiding en toegang, de gemeenten maken individueel afspraken over de inzet op de 2 andere kerntaken.

6.5 Regionale specialistische zorgmarkt

Uit de financiële en inhoudelijke analyse is duidelijk geworden dat een groot deel van de sleutel tot sturing en transformatie van de jeugdhulp zit in een versterking van de voorkant en de toegang. Wanneer jeugdigen eenmaal zijn ingestroomd in de regionale zorgmarkt, dan is het noodzakelijk dat er een duidelijk perspectief gekoppeld zit aan de inzet. Er liggen echter ook grote transformatieopgaven in de regionale zorgmarkt. Deze opgaven zitten voornamelijk op een betere en eenduidige samenwerking (tussen het gedwongen kader en het open kader, maar ook tussen jeugdhulpaanbieders onderling) om jeugdigen en gezinnen effectiever te ondersteunen en de passende hulp te geven. Om ook kwalitatief te kunnen meten of de jeugdhulp beter wordt door de interventies worden de outcome criteria (doelrealisatie, cliënttevredenheid en uitval) gekoppeld aan de resultaatafspraken. Om gericht financieel en inhoudelijk te kunnen sturen heeft de SOJ de inkoop vanaf 2018 ingedeeld in inkoopopdrachten met gekoppelde transformatiedoelen. Deze opdrachten kunnen elk kwartaal worden aangepast, waardoor de uitkomsten van het meerjarenperspectief gaandeweg ook steeds contractueel vertaald kunnen worden.

Uitwerking niveau regionale zorgmarkt:

Doel: bevorderen op- en afschalen, tegen een reductie van kosten. Leveren van effectieve zorg met een duidelijk perspectief voor de jeugdige/het gezin.

Resultaatafspraak:

- xx% daling van kosten per jeugdige
- xxx% stijging van de doelrealisatie (outcome: vanaf 2018 vindt de 0-meting plaats);
- xxx% stijging van de cliënttevredenheid (outcome: vanaf 2018 vindt de 0-meting plaats);
- xxx% daling van de uitval (outcome: vanaf 2018 vindt de 0-meting plaats).

Voorgestelde interventies:

1) Jeugdhulp uit de regionale zorgmarkt wordt ingezet nadat de hulpvraag is bepaald en er op basis van deze hulpvraag een beschikking is afgegeven. In 2016 zijn we gestart met de **invoering van zorgprofielen**. Door aan de voorkant de beschikking af te geven in een zorgprofiel (met gekoppeld resultaat) en niet in specifieke producten, kunnen aanbieders zelf bepalen welke ondersteuning noodzakelijk is. Op dit moment worden de zorgprofielen in alle teams/gemeenten in Zuid-Holland Zuid uitgerold zodat vanaf 2018 alle jeugdhulp vanuit een zorgprofiel wordt ingezet.

In de zorgprofielen kunnen vanaf 2018 meerdere aanbieders op basis van 1 zorgprofiel jeugdhulp voor een gezin/jeugdige inzetten. Hierdoor ontstaat er een trajectfinanciering waarbij het budget daadwerkelijk de jeugdige volgt. Het jeugdteam is verantwoordelijk om met de aanbieders afspraken te maken over de trajectzorg die aan het gezin wordt geleverd (indien dit uiteraard van toepassing is). In deze afspraken wordt 1 aanbieder aangewezen als inhoudelijk hoofdaannemer en deze bepaalt met het gezin, het sociaal team en de aanbieders het traject en het perspectief. Om na te kunnen gaan of de resultaten in de zorgprofielen ook behaald worden, koppelen we de metingen op outcome (zie paragraaf 5.2) aan deze zorgprofielen. Door dit inzicht kan de zorg nog beter afgestemd worden op de vraag van de jeugdige/het gezin.

Wanneer?: De implementatie van de zorgprofielen is al in 2016 gestart en de laatste voorbereidingen voor de start in 2018 vinden momenteel plaats. Ook na invoering zal het veel inzet vanuit de SOJ vergen om de zorgprofielen optimaal geïmplementeerd te krijgen en deze te monitoren (inclusief de koppeling van de outcome gegevens).

2) Aan de hand van de analyse zijn enkele thema's geïdentificeerd waar de komende periode verbeterlagen te maken zijn. Op de volgende thema's zal door de SOJ inzet plaatsvinden:

- I. **Versterking van het contractmanagement.** Contractmanagers van de SOJ spreken de gecontracteerde partijen gedurende het jaar over de voortgang van de contactafspraken. Doordat we nu beschikken over een meerjarig gevulde database, zal er op basis van een analyse veel gericht worden gestuurd op transformatiedoelen bij de individuele aanbieders. Daarnaast zullen we een ontwikkeling inzetten om daar waar nodig de contractbeheergesprekken op locatie van een aanbieder plaats te laten vinden om de (lokale) samenwerking rond de toegang te bespreken. Hierbij kan de Stichting Jeugdteams en een beleidsmedewerker/coördinator van een gemeente aansluiten.
- II. **Samen werken aan veiligheid:** samen met Stichting Jeugdteams, Veilig Thuis, Gecertificeerde Instellingen en Raad voor de Kinderbescherming wordt toegewerkt naar gebiedsgerichte samenwerking voor jeugdigen over wiens veilige ontwikkeling er zorgen zijn. Het doel hiervan is dat er eerder, sneller en in samenhang passende hulp wordt geboden. In deze aanpak zijn interventies die worden gedaan om een veilige ontwikkeling van een jeugdige te herstellen, integraal onderdeel van een gezinsplan en daarmee aanvullend op de hulp/regie van het lokale team. Het lokale team blijft vanaf het eerste tot het laatste moment betrokken bij het gezin. Zo kan in onderlinge samenwerking zicht op de veilige ontwikkeling van jeugdigen worden gehouden.
- III. **Analyse en aanpak jeugdhulp voor versterking zelfredzaamheid en dagbesteding:** uit de financiële analyse is duidelijk geworden dat vooral de sector die gericht is op het versterken van de zelfredzaamheid en dagbesteding sterk gestegen is in aantallen jeugdigen en budget.

Deze stijging wordt door de SOJ samen met gemeenten en de aanbieders verder geanalyseerd.

- IV. **Versterking inzet expertiseteam.** Het expertiseteam is verantwoordelijk voor van jeugdigen met een complexe vraag voor jeugdhulp, waarbij het niet eenduidig is waar een jeugdige geplaatst kan of moet worden vanwege problematiek op meerdere domeinen. Dit expertiseteam wordt verder versterkt en nadrukkelijk gekoppeld aan regionale beleid om een jeugdhulp in samenhang te organiseren.
- V. **Uitgangspunt thuis, tenzij.** Het regionale uitgangspunt is dat de jeugdhulp er aan bijdraagt en/of eraan meewerkt dat alle jeugdigen in een gezin of een gezinssituatie wonen. Dit uitgangspunt is leidend bij de (om)vorming en financiering van zorgaanbod in de regio Zuid-Holland Zuid.
- VI. **Scherpte op instroom uit en doorstroommogelijkheden naar de Wet langdurige zorg (Wlz).** Binnen de huidige en toekomstige zorgvraag zal telkens scherp de afweging worden gemaakt of de jeugdige de zorg vanuit de Jeugdwet of de Wlz moet ontvangen.
 - I. **Aanpassing Nee, tenzij-regeling.** Deze regeling is in augustus 2016 in werking getreden en was bedoeld om jeugdigen in staat te stellen noodzakelijke jeugdhulp te ontvangen van aanbieders met een cliëntstop (als gevolg van het bereiken van hun budgetplafond). Gezien de blijvende druk op het regionale budget zal de Nee, tenzij-regeling ook in 2018 van kracht blijven. Aanpassing van de regeling is nodig om enerzijds onnodige bureaucratie te voorkomen en anderzijds een aanzuigende werking uit te sluiten/te beperken.

Wanneer?: uitwerken thematische aanpak met alle betrokken partijen in het 1^e/2^e kwartaal 2018.

7 Sturing 2018-2022

In 2014 is in alle gemeenteraden de sturingsnotitie jeugdhulp Zuid-Holland Zuid vastgesteld. In deze nota zijn afspraken gemaakt over de sturing op de jeugdhulp en de verantwoordelijkheidsverdeling tussen de SOJ/GR en de individuele gemeenten. De afgelopen periode hebben we gemerkt dat de termijnen uit deze sturingsnotitie niet aansloten op planning en controlcyclus (P&C) van de gemeenten. Met de aanpassingen die we voorstellen sluit dit wel op elkaar aan, zodat gemeenten deze informatie nadrukkelijker kunnen gebruiken bij de besluitvorming in de eigen individuele gemeenten. De afspraken worden op de volgende wijze aangepast aan de P&C cyclus en de actualiteit.

A. Uitvoeringsprogramma en jaarverslag:

Gemeenten ontvangen niet meer jaarlijks een uitvoeringsprogramma, maar krijgen jaarlijks een voortgang (herijking) en bijgestelde planning van de uitvoering van dit meerjarenperspectief bij de primaire begroting. Hiermee komen we tegemoet aan de nadrukkelijke wens van gemeenteraden om de primaire begroting ook te voorzien van inhoud. Deze primaire begroting moet echter zo vroeg in het jaar worden aangeleverd, dat nog veel onderdelen waarschijnlijk gedurende het jaar aan de actualiteit moeten worden aangepast. Uiteraard worden de gemeenteraden daarover geïnformeerd. Na afloop van het jaar wordt een jaarverslag opgesteld waarin wordt gereflecteerd op de gemaakte afspraken in het meerjarenperspectief en een cijfermatig overzicht wordt gegeven over het afgelopen jaar.

B. Rapportages:

Gemeenten en de SOJ hebben gezamenlijk geconcludeerd dat de maandelijkse rapportages nuttig waren bij de overgang naar de gemeenten, maar nu te kort na elkaar komen om gemeenten effectief van nuttige inhoudelijke en cijfermatige informatie te voorzien. Daarnaast is geconcludeerd dat de levering van de kwartaalrapportages onvoldoende aansluiten op de P&C cyclus van gemeenten. Gemeenten worden vanaf 2018 op 2 momenten (gelijk met de 1^e en 2^e BURAP) voorzien van rapportages waarin de cijfers van de gemeenten en de regio kwantitatief en zoveel mogelijk kwalitatief worden geduid.

C. Driehoeksoverleggen:

SOJ blijft ook in de komende periode in contact met gemeenten door inzet van de programmaregisseurs per subregio. In de startperiode vonden de zogenaamde driehoeksoverleggen tussen de gemeenten, Stichting Jeugdteams en de SOJ elke maand plaats. Geconcludeerd kan worden dat dit erg nuttig was voor de beginfase, maar dat deze vergaderfrequentie niet meer noodzakelijk is. Vanaf 2018 worden aansluitend op de bovenstaande rapportages (conceptbegroting met inhoud, jaarverslag en 2-jaarlijkse rapportages) op 4 momenten in het jaar deze driehoeksoverleggen ingepland. De inhoud van de gesprekken zal zich dan meer richten op de resultaten van de afgesproken acties, mede in vergelijking tot de andere gemeenten in de regio. Het is aan gemeenten zelf om te bepalen of ze toch een hogere frequentie willen van de driehoeksoverleggen en op welk niveau (ambtelijk/bestuurlijk) ze de overleggen willen voeren.

D. Betrekken gemeenteraden:

Vanuit gemeenteraden is de wens geuit om eerder betrokken te worden bij beleidsmatige en financiële ontwikkelingen.

1. Ook in de nieuwe periode wordt er 2 keer in het jaar in elke subregio een avond gepland om met de gemeenteraden te spreken over de actuele ontwikkelingen en een toelichting te geven op bovenstaande rapportages;
2. Wanneer er besluiten moeten worden genomen in het Algemeen Bestuur met een grote financiële en inhoudelijke impact voor de individuele gemeenten wordt getracht om voorafgaand aan deze besluitvorming met gemeenteraden in gesprek te gaan;
3. Ook in de nieuwe periode worden stukken vóór de bespreking in het Algemeen Bestuur op de website van de Dienst Gezondheid & Jeugd geplaatst waardoor gemeenteraden voorafgaand aan deze vergadering zaken kunnen meegeven aan de verantwoordelijk portefeuillehouder;
4. Met de invulling van dit meerjarenperspectief ligt een nadrukkelijke opdracht tot transformatie bij de lokale gemeenten. Gemeenteraden kunnen op dit deel direct sturing geven door het vaststellen van kaders en het toetsen van het college op de uitvoering van deze kaders.

7.1 Aanpassing verordening en regels

In de regio Zuid-Holland Zuid hebben we een eenduidige toeleiding en toegang. Dit maakt dat alle gemeenten dezelfde verordening en regels hebben vastgesteld. Door de beleidskoers in dit meerjarenperspectief, jurisprudentie en landelijke en regionale ontwikkelingen zullen er aanpassingen gedaan moeten worden in deze verordening en regels. Deze worden na vaststelling

van dit meerjarenperspectief ter vaststelling aangeboden aan de gemeenteraad (verordening) en het college (beleids- en nadere regels). De volgende aanpassingen worden in ieder geval verwerkt:

- De toepassing van de zorgprofielen (in plaats van producten) bij het beschikken van jeugdhulp;
- Vaststelling van de hoogte van de tarieven PGB in de verordening;
- Meer duidelijkheid en eenduidigheid ten aanzien van de aanmeldprocedure;
- Aanscherping van het kader waarbinnen het onderzoek naar de noodzaak van jeugdhulp wordt uitgevoerd;
- Beter borgen van de mogelijkheden tot fraudepreventie en controle.

Daarnaast wordt ook van de gelegenheid gebruik gemaakt om een aantal technische en tekstuele wijzigingen door te voeren.

8 Uitvoering van dit kader

De uitvoering van dit kader zal voor zowel gemeenten als de SOJ (en uiteindelijk alle partners) de nodige tijd en aandacht vragen. Alleen wanneer er met gerichte toewijding wordt gewerkt, kunnen de ambitieuze doelstellingen worden gerealiseerd en is het mogelijk om de jeugdhulp voor jeugdigen en gezinnen te verbeteren en tegelijkertijd te zorgen dat de uitvoering in 2022 binnen de kaders van de Rijksbijdrage komt. Gemeenten moeten nagaan of hun huidige ambtelijke capaciteit berekend is op de uitvoering van dit kader en de werkzaamheden die dat met zich meebrengt.

De SOJ is in 2014 opgezet als een kleine regieorganisatie die met enige afstand stuurt op de regionale specialistische zorgmarkt, zorgt voor de inkoop en zorgt dat er data aanwezig is om op te kunnen sturen. De uitvoering van de ambities in dit plan maakt dat er een andere rol van de SOJ wordt verwacht, die meer faciliterend is naar gemeenten en sturend op de transformatie van de regionale specialistische zorgmarkt. Verschillende zienswijzen vanuit gemeenteraden hebben aangegeven dat ook de SOJ realistisch moet zijn in wat mogelijk is binnen de huidige formatie. Binnen de huidige begroting en formatie is het echter niet mogelijk om deze veranderende rol op een adequate wijze in te vullen. Uiteraard zal de verdere uitwerking van de plannen een verduidelijking geven van de exacte tijdsinzet die noodzakelijk is. Op basis van een eerste inschatting is berekend dat € 200.000,- extra nodig is om dit te realiseren. Dit is meegenomen in de voorgestelde begrotingswijziging voor het jaar 2018.

Bij de uitwerking van de interventies staan data genoemd. Het is van belang dat de lokale plannen van aanpak met enige voortvarendheid worden opgepakt en in het eerste halfjaar van 2018 gereed zijn. Ook de andere onderdelen moeten door de partijen met prioriteit worden opgepakt om de gewenste resultaten te behalen. Om de onderdelen van dit meerjarenperspectief in samenhang uit te werken wordt er een projectorganisatie ingericht die de uitvoering en beoogde transformatie monitort en gemeenten en de partners van informatie voorziet om te kunnen bijsturen wanneer noodzakelijk. Deze projectorganisatie zal in ieder geval bestaan uit een afvaardiging vanuit de ervaringsdeskundigen, gemeenten, de SOJ, de jeugdhulpaanbieders en de Stichting Jeugdteams.

9 Tot slot

Met dit meerjarenperspectief is een kader neergezet dat voor de komende beleidsperiode richting geeft aan de transformatie die op alle niveaus nodig is om te komen tot een duurzaam stelsel voor de jeugdhulp in de regio Zuid-Holland Zuid. De uitwerking van dit kader zal de komende periode veel inzet vergen van de gemeenten, SOJ en alle partners. Onze regio kenmerkt zich landelijk door de goede samenwerking op het terrein van jeugdhulp op regionaal niveau. In dit meerjarenperspectief worden de gemeenten de komende periode gefaciliteerd en ondersteund door de SOJ en vindt een verplaatsing van verantwoordelijkheden plaats vanuit de regio naar gemeenten. Tegelijkertijd wordt een stevigere en gerichte sturing voorgesteld op de transformatie van de regionaal specialistische zorgmarkt. Met de voorgestelde aanpak in dit meerjarenperspectief is het fundament gelegd om gezamenlijk verder te bouwen aan dit duurzame stelsel voor jeugdhulp.

Bezoekadres: Raadhuisplein 1
Postbus 175
3370 AD Hardinxveld-Giessendam
t. 14 0184
f. 0184 – 674 400
e. info@gemhg.nl
i. www.hardinxveld-giessendam.nl

Dagelijks Bestuur gemeenschappelijke regeling Dienst
Gezondheid & Jeugd ZHZ
Postbus 166
3300 AD DORDRECHT

Onderwerp	Ons kenmerk	Uw brief	Datum
Zienswijze begrotingswijzigingen 2018 Serviceorganisatie Jeugd en Dienst Gezondheid & Jeugd	Zaak 052321672	20 december 2017	26 januari 2018

Geacht Dagelijks Bestuur,

Op 20 december 2017 ontving de gemeente Hardinxveld-Giessendam het verzoek tot het indienen van een zienswijze door de gemeenteraden op de voorgestelde begrotingswijzigingen Serviceorganisatie Jeugd en Dienst Gezondheid & Jeugd voor het jaar 2018. Graag maken wij van de gelegenheid gebruik om een zienswijze naar voren te brengen.

Serviceorganisatie Jeugd

Zonder extra budget kan de jeugdzorg niet gecontinueerd worden in de huidige vorm, waardoor jeugdigen mogelijk tussen wal en schip vallen. Daarnaast kunnen wij door het beperkte budget niet investeren in de voorkant en op preventie, omdat middelen aan de achterkant (regionale zorgmarkt) nodig blijven. De beoogde transformatie zit hierdoor op slot. De huidige inzet op de transformatie laat al enkele kleine successen zien, maar wij zijn het eens dat een begrotingswijziging nodig is om de transformatie voort te kunnen zetten.

Eerder vroegen wij om te komen met maatregelen, omdat het steeds bijpassen van extra financiële middelen het probleem niet oplost. Zonder maatregelen blijven structureel extra financiële middelen nodig. Met het Meerjarenperspectief Jeugdhulp ZHZ wordt hier antwoord op gegeven. Het Meerjarenperspectief Jeugdhulp is het uitwerkingskader om de transformatie in de jeugdhulp verder voort te zetten met de bedoeling om vanaf het jaar 2022 binnen de Rijksbijdrage te blijven. Het Meerjarenperspectief Jeugdhulp zorgt er daarnaast voor dat op ieder niveau verantwoordelijkheden genomen moeten worden om zo gezamenlijk de transformatie verder voort te zetten. Het doel om vanaf het jaar 2022 binnen de Rijksbijdrage te blijven is een mooi voornemen, maar het blijft de vraag of het gestelde doel realistisch is.

Dienst Gezondheid & Jeugd

De gemeente Hardinxveld-Giessendam stemde niet voor de uiteindelijk gekozen variant van Veilig Thuis als apart organisatieonderdeel van de Dienst Gezondheid & Jeugd. Ondanks dit besluit is het een logische keuze om de begroting aan te passen en Veilig Thuis als apart programma in de begroting te presenteren.

Ook voor de onderdelen Veilig Thuis en de Dienst Gezondheid & Jeugd wordt een extra financiële bijdrage gevraagd. Voor Veilig Thuis vanwege het kunnen voldoen aan de inspectie-eisen en om wachtlijstvrij te werken en voor de Dienst Gezondheid & Jeugd als gevolg van de nieuwe cao

gemeenteambtenaren. Gezien de kwetsbare doelgroep van Veilig Thuis vinden wij het belangrijk dat zij direct inzet kunnen plegen indien nodig. Hierdoor kunnen wij instemmen met de begrotingswijziging voor Veilig Thuis. Wij begrijpen ook de aanpassing van de begroting vanwege de nieuwe cao gemeenteambtenaren.

Wij vragen u alle bovenstaande punten uit onze zienswijze mee te nemen en ons van een reactie te voorzien. Wij vertrouwen erop u op deze wijze voldoende te hebben geïnformeerd.

Burgemeester en wethouders van Hardinxveld-Giessendam,
de secretaris, de burgemeester,

drs. Robert 't Hoen MPM

Dirk Heijkoop